

Gaelcholáiste Chomáin

Ros Dumhach
Béal an Átha
Co. Mhaigh Eo
F26 YR99

Polasaí

**Ráiteas um Chumhdach Leanaí agus
Measúnaithe Riosca**

*Child Safeguarding Statement and Risk
Assessment*

Dáta: 11-02-2025

Uimhir Rolla: **72140V**

Uimhir Theileafóin: **(097) 88940**

Ríomhphost: **eolas@gcr.ie**

Láithreán Gréasáin: **www.gcr.ie**

msletb

Bord Oideachais agus Oiliúna
Mhaigh Eo, Shligigh agus Liatroma
Mayo, Sligo and Leitrim
Education and Training Board

Teimpléad Éigeantach 1 : Ráiteas um Chumhdach Leanaí agus Teimpléad Measúnaithe Riosca

Ráiteas um Chumhdach Leanaí

Is bunscóil/scoil speisialta/iar-bhunscóil í [Gaelcholáiste Chomáin](#) a sholáthraíonn oideachas bunscóile/iar-bhunscóile do dhaltaí ó na Naíonáin Shóisearacha go Rang a Sé/ó Bhliain a haon go Bliain na hArdteistiméireachta (scrios de réir mar is cuí).

De réir cheanglais an Achta um Thús Áite do Leanaí 2015, Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta um Chosaint agus Leas Leanaí 2017, an Aguisín a ghabhann le Tús Áite do Leanaí (2019), na Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscóileanna agus d'Iar-Bhunscóileanna (athbhreithnithe 2023) agus Treoir Tusla maidir leis na Ráitis um Chumhdach Leanaí a ullmhú, chomhaontaigh Bord Bainistíochta [cuir isteach ainm na scoile] an Ráiteas um Chumhdach Leanaí atá leagtha amach sa doiciméad seo.

- 1 Tá an Bord Bainistíochta tar éis Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscóileanna agus d'Iar-Bhunscóileanna (athbhreithnithe 2023) na Roinne a ghlacadh agus déanfaidh sé iad a chur i bhfeidhm go hiomlán, gan athrú gan leasú mar chuid den Ráiteas foriomlán um Chumhdach Leanaí
- 2 Is í [Mark Ó hÉireamháin](#) an Duine Idirchaidrimh Ainmnithe (DIA)
- 3 Is é [Collette Uí Liaim](#) an Leas-Duine Idirchaidrimh Ainmnithe (DIA)
- 4 Aithníonn an Bord Bainistíochta go mbaineann cúinsí cosanta agus leasa leanaí trí gach gné de shaol na scoile agus go gcaithfear iad a léiriú i mbeartais, nósanna imeachta, cleachtais agus gníomhaíochtaí uile na scoile. Comhlíonfaidh an scoil, ina cuid beartas, nósanna imeachta, cleachtais agus gníomhaíochtaí, na prionsabail a leanas maidir le dea-chleachtas i gcosaint agus leas leanaí:

Déanfaidh an scoil an méid a leanas:

- aithneoidh sí go bhfuil cosaint agus leas leanaí thar a bheith tábhachtach, beag beann ar gach breithniú eile;
- comhlíonfaidh sí go hiomlán a hoibleagáidí reachtúla faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015 agus comhlíonfaidh sí reachtaíocht ábhartha eile a bhaineann le cosaint agus leas leanaí;
- comhoibriú go hiomlán leis na húdaráis reachtúla ábhartha maidir le cosaint leanaí agus cúrsaí leasa;
- cleachtais shábháilte a ghlacadh chun an fhéidearthacht go dtarlódh díobháil nó timpistí do leanaí a íoslaghú agus chun oibríthe a chosaint ar an ngá le rioscaí neamhriachtanacha a ghlacadh a d'fhéadfadh iad féin a fhágáil ar oscailt do chúiseamh mí-úsáide nó failí;
- cleachtas oscailteachta a fhorbairt le tuismitheoirí agus rannpháirtíocht tuismitheoirí in oideachas a gcuid leanaí a spreagadh; agus
- meas iomlán a bheith acu ar cheanglais rúndachta agus iad ag déileáil le cúrsaí maidir le cosaint leanaí.

Comhlíonfaidh an scoil na prionsabail thuas freisin maidir le haon scoláire fásta atá faoi leochail speisialta.

5 Tá na nósanna imeachta/bearta seo a leanas i bhfeidhm:

- Maidir le haon bhall foirne atá faoi réir aon imscrúdaithe (cibé mar a thuiriscítear sin) maidir le haon ghníomh, neamhghníomh nó imthoisc i ndáil le leanbh atá ag freastal ar an scoil, comhlíonann an scoil na nósanna imeachta ábhartha atá leagtha amach i gCaibidil 7 de na Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna (athbhreithnithe 2023) agus comhlíonann an scoil na nósanna imeachta araíonachta comhaontaithe ábhartha d'fhoireann scoile atá foilsithe ar shuíomh gréasáin gov.ie.
- Maidir le roghnú nó earcú foirne agus a n-oiriúnacht chun oibriú le leanaí, comhlíonann an scoil ceanglais reachtúla grinnfhiosrúcháin Achtanna an Bhiúró Náisiúnta Grinnfhiosrúcháin (Leanaí agus Daoine Soghonta) 2012 go 2016 agus comhlíonann an scoil an treoir níos leithne maidir le dualgas cúraim a leagtar amach i gciocláin ghrinnfhiosrúcháin agus earcaíochta Garda a d'fhoilsigh an RO agus atá ar fáil ar shuíomh gréasáin gov.ie.
- Maidir le faisnéis, agus, nuair is gá, treoir agus oiliúint, a sholáthar don fhoireann i ndáil le tarlú díobhála a shainithint (mar a shainmhínítear in Acht 2015) tá an méid a leanas déanta ag an scoil:
 - Chuir sí cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanaí na scoile ar fáil do gach ball foirne
 - Cinntíonn sí go gcuirtear cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanaí na scoile ar fáil do gach ball foirne nua
 - Spreagann sí baill foirne chun leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Spreagann sí baill an Bhoird Bainistíochta chun leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Coinníonn an Bord Bainistíochta taifid ar gach oiliúint ar bhaill foirne agus ar bhaill den Bhord
- Maidir le Tusla i ndáil le hábhair inní um chosaint leanaí a thuirisciú, ceanglaítear ar gach duine den phearsanra scoile na nósanna imeachta atá leagtha amach sna Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna (athbhreithnithe 2023) a chomhlíonadh, lena n-áirítear i gcás múinteoirí cláraithe, iad siúd atá sainordaithe chun tuairisciú faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015.
- Is daoine sainordaithe iad na múinteoirí cláraithe ar fad atá fostaithe ag an scoil faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015.
- De réir an Achta um Thús Áite do Leanaí 2015 agus san Aguisín a ghabhann le Tús Áite do Leanaí (2019), rinne an Bord measúnú ar aon fhéidearthacht díobhála do leanbh agus é nó í ag freastal ar an scoil nó ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí scoile. Tá measúnú scríofa ina leagtar amach na réimsí riosca a sainaithníodh agus nósanna imeachta na scoile chun na rioscaí sin a bhainistiú san áireamh sa Ráiteas um Chumhdach Leanaí.
- Is féidir teacht ar na nósanna imeachta éagsúla dá dtagraítear sa Ráiteas seo ar shuíomh gréasáin na scoile, ar shuíomh gréasáin gov.ie nó cuirfear ar fáil iad arna iarraidh sin ag an scoil.

Nóta: Níl an méid thuas beartaithe mar liosta uileghabhálach. Áireoidh na Boird Bainistíochta aonair freisin sa chuid seo cibé nósanna imeachta/bearta eile atá ábhartha don scoil atá i gceist.

6 Foilsíodh an ráiteas seo ar shuíomh gréasáin na scoile agus cuireadh ar fáil é do gach ball de phearsanra na scoile, do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó) agus don phátrún. Tá sé inrochtana go héasca ag tuismitheoirí agus caomhnóirí ach é a iarraidh. Cuirfear cóip den Ráiteas seo ar fáil do Tusla agus don Roinn má iarrtar sin.

- 7 Déanfar an Ráiteas um Chumhdach Leanaí a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an ráiteas seo.

Ghlac an Bord Bainistíochta an Ráiteas um Chumhdach Leanaí ar an 26-09-2023.

Rinne an Bord Bainistíochta athbhreithniú ar an Ráiteas um Chumhdach Leanaí ar an 11-02-2025 [an dáta athbhreithnithe is déanaí].

Síniú: Ciarán Ó Broín

Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta

Síniú: Marc Ó hÉireamháin

An Príomhoide /Rúnaí an Bhoird Bainistíochta

Dáta 11-02-2025

Dáta: 11-02-2025

Measúnú Riosca um Chumhdach Leanaí

Measúnú Scríofa ar Riosca maidir le [ainm na scoile]

De réir alt 11 den Acht um Thús Áite do Leanaí 2015 agus de réir cheanglas Chaibidil 8 de na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna* (athbhreithnithe 2023), seo a leanas an Measúnú Riosca Scríofa ar Gaelcholáiste Chomáin.

1. Liosta de ghníomhaíochtaí na scoile

(cuir isteach liosta de ghníomhaíochtaí na scoile sa chuid seo)

- Teacht agus imeacht na ndaltaí gach lá
- Sosanna áineasa do na daltaí
- Múineadh sa seomra ranga
- Múineadh duine-le-duine
- Comhairliú duine-le-duine
- Gníomhaíochtaí múinte amuigh fén spéir
- Gníomhaíochtaí Spóirt
- Éirí amach scoile
- Turais scoile a bhfuil cuairt thar oíche ag gabháil leo
- Turais scoile a bhfuil taisteal thar lear ag gabháil leo
- Úsáid ionad leithris/malartaithe/cithfholctha i scoileanna
- Lá Bliantúil an Spóirt
- Ócáidí tiomsaithe airgid a mbíonn daltaí gafa leo
- Úsáid áiseanna lasmuigh de láthair na scoile do ghníomhaíochtaí scoile
- Socruithe don iompar scoile, úsáid coimhdírí bus san áireamh
- Cúram leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu, dlúthchúram áit is gá
- Cúram aon scoláirí aosta soghonta, dlúthchúram áit is gá
- Iompraíocht dhúshlánach i measc daltaí a bhainistiú, úsáid chuí srianta áit is gá
- Dáileadh Cógais
- Dáileadh Garchabhrach
- Soláthar curaclaim i leith OSPS & OCG
- Bulaíocht a chosc agus caitheamh leis an mbulaíocht i measc na ndaltaí
- Oiliúint na foirne scoile maidir le cúrsaí cosanta leanaí
- Úsáid foirne lasmuigh den scoil chun an curaclam a fhorlíonadh
- Úsáid foirne lasmuigh chun tacú le spóirt agus gníomhaíochtaí seach-churaclaim eile

- Cúram daltaí a bhfuil soghontachtaí/riachtanais shainiúla acu de nós
- Daltaí de bhunadh mionlach eitneach/imircigh
- Baill den Lucht Siúil
- Leanaí atá leispiach, aerach, déghnéasach nó trasinscneach
- Daltaí a mheastar a bheith leispiach, aerach, déghnéasach nó trasinscneach
- Daltaí a bhaineann le creidimh reiligiúnacha mionlaigh
- Leanaí i gcúram
- Leanaí ar an gCóras Fógartha um Chosaint Leanaí
- Earcú foirne scoile ar a n-áirítear -
- Múinteoirí/CRSanna
- Feighlí/Rúnaí/Glantóirí
- Cóitseálaithe Spóirt
- Teagascóirí Seachtracha /Aoi-Chainteoirí
- Oibríthe deonacha /Tuismitheoirí i mbun gníomhaíochtaí scoile
- Cuairteoirí/conraitheoirí i láthair sa scoil le linn uaireanta scoile
- Cuairteoirí/conraitheoirí i láthair sa scoil tar éis gníomhaíochtaí scoile

- Rannpháirtíocht ag daltaí i searmanais reiligiúnacha /teagasc reiligiúnach atá eachtrach ó scoil
- Úsáid na Teicneolaíochta Faisnéise agus Cumarsáide ag na daltaí ar scoil
- Cur i bhfeidhm pionós faoi Chód Iompraíochta na scoile coinneáil istigh daltaí, coigistiú fóir etc san áireamh
- Mic léinn atá rannpháirteach in taithí oibre sa scoil
- Mic léinn as an scoil atá rannpháirteach in taithí oibre in áiteanna eile
- Ábhar múinteora atá ag déanamh socraíochtaí oiliúna sa scoil
- Úsáid físeán/fótagrafaíochta/meán eile chun ócáidí scoile a thairfead
- Úsáid an áitribh scoile ag eagraíochtaí eile tar éis uaireanta scoile
- Úsáid an áitribh scoile ag eagraíochtaí eile le linn an lae scoile
- Club oibre baile/staidéar tráthnóna

2. Shainaithin an scoil an riosca díobhála a leanas maidir lena gníomhaíochtaí -

- An riosca díobhála gan bheith sonraithe ag an bhfoireann scoile
- An riosca díobhála gan bheith tuairiscithe i gceart agus go pras ag an bhfoireann scoile
- An riosca go ndéanfadh ball d'fhoireann na scoile díobháil do leanbh sa scoil
- An riosca go ndéanfadh leanbh eile díobháil do leanbh sa scoil
- An riosca go ndéanfadh oibrí deonach nó cuairteoir díobháil do leanbh sa scoil
- An riosca go ndéanfadh ball d'fhoireann na scoile, ball d'fhoireann eagraíochta eile nó duine eile díobháil do leanbh agus an leanbh ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí lasmuigh den scoil e.g. turas scoile, ceachtanna snámha
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar bhulaíocht ar an leanbh
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar gan mhaoirseacht ar leanaí ar scoil nach bhfuil leordhóthanach
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar gan mhaoirseacht ar leanaí agus iad ag freastal ar ghníomhaíochtaí lasmuigh den scoil
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar chaidreamh/cumarsáidí míchuí idir an leanbh agus leanbh eile nó aosach
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar linbh bheith ag rochtain ar nó ag úsáid ríomhairí, meán sóisialta, fóin agus fearais eile agus iad ar scoil
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh a bhfuil RSO orthu agus a bhfuil soghontachtaí ar leith orthu
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh agus dlúthchúram á fháil ag an leanbh
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar chód iompraíochta nach bhfuil leordhóthanach
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh le linn do mhúineadh duine-le-duine, comhairliú, cóitseáil bheith ar siúl
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar bhall d'fhoireann na scoile bheith ag déanamh cumarsáide le daltaí go míchuí trí na meáin shóisialta, téacsáil, fearas digiteach nó ar bhealach eile
- An riosca go ndéanfaí díobháil do leanbh mar gheall ar bhall d'fhoireann na scoile bheith ag rochtain ar nó ag scaipeadh ábhair mhíchuí trí na meáin shóisialta, téacsáil, fearas digiteach nó ar bhealach eile

3. Tá na nósanna imeachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun dul aghaidh a thabhairt na rioscaí díobhála a shaináithnítear sa mheasúnacht seo -

- Tá cóip de *Ráiteas na scoile maidir le Cumhdach Leanaí* tugtha do gach ball d'fhoireann na scoile
- Tá cóip de *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus Iar-bhunscoileanna 2017* tugtha do gach ball d'fhoireann na scoile
- Éilítear ar Fhoireann na Scoile cloí leis na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus Iar-bhunscoileanna 2017* agus éilítear ar gach duine den fhoireann cláráithe teagaisc cloí leis an *Acht um Thús Áite do Leanaí 2015*
- Cuireann an scoil an curaclam OSPS i bhfeidhm go hiomlán
- Cuireann an scoil Clár Folláine na Sraithe Sóisearaí i bhfeidhm go hiomlán
- Tá Beartas Frithbhulaíochta ag an scoil a chloíonn go hiomlán le riachtanais *Nósanna Imeachta Frithbhulaíochta do Bhunscoileanna agus Iar-bhunscoileanna* na Roinne
- Tá beartas maoirseachta ar an gclós ag an scoil chun a chinntiú go mbíonn maoirseacht chuí ar leanaí le linn tionóil, imeacht na ndaltaí agus sosanna agus i leith achar sainiúil ar nós leithreas, seomraí malartaithe etc.
- Tá nósanna imeachta soiléire ar bun ag an scoil i leith éirí ón scoil
- Tá beartas Sláinte agus Sábháilteachta ag an scoil
- Cloíonn an scoil le ceanglais reachtaíochta ghrinnfhiosrúchán an Gharda Síochána agus na geiorclán ábhartha de chuid na ROE maidir le hearcú agus grinnfhiosrúchán an Gharda Síochána
- Tá cóid iompraíochta ag an scoil d'fhoireann na scoile (foireann teagaisc agus neamh-theagaisc)
- Cloíonn an scoil leis na nósanna imeachta araíonachta comhaontaithe don fhoireann teagaisc
- Tá beartas Riachtanas Speisialta Oideachais ag an scoil
- Tá nósanna imeachta ar bun ag an scoil do dháileadh cógais ar dhaltaí
- Tá na nithe seo a leanas déanta ag an scoil –
 - Tá cóip de *Ráiteas na scoile maidir le Cumhdach Leanaí* tugtha do gach ball d'fhoireann na scoile
 - Cinntíonn an scoil go bhfuil cóip de *Ráiteas na scoile maidir le Cumhdach Leanaí* tugtha do gach ball nua d'fhoireann na scoile
 - Spreagtar lucht foirne chun leas a bhaint as oiliúint chuí
 - Spreagtar comhaltaí an bhoird bhainistíochta leas a bhaint as oiliúint chuí
 - Coimeádann an scoil taifid de gach oiliúint a chuirtear ar an bhfoireann agus ar chomhaltaí den bhord
- Tá cóid iompraíochta ag an scoil do dhaltaí
- Tá beartas TFC ar bun ag an scoil i leith úsáide na TFC ag daltaí
- Tá beartas fóin phóca ar bun ag an scoil i leith úsáide fón póca ag daltaí
- Tá Plean Bainistíochta Teagmhais Chriticiúil ar bun ag an scoil
- Tá nósanna imeachta ar bun ag an scoil i leith úsáide daoine seachtracha chun seachadadh an churaclaim a fhorlónadh
- Tá nósanna imeachta ar bun ag an scoil i leith úsáide cóitseálaithe spóirt
- Tá nósanna imeachta soiléire ar bun ag an scoil i leith gníomhaíochtaí teagaisc duine-le-duine
- Tá nósanna imeachta soiléire ar bun ag an scoil i leith comhairlithe duine-le-duine
- Tá nósanna imeachta ar bun ag an scoil i leith daltaí as an scoil atá ag tabhairt faoi taithí oibre in eagraíochtaí seachtracha

Nóta Tábhachtach: Ba cheart a thabhairt faoi deara gur ionann riosca i gcomhthéacs an mheasúnaithe riosca seo agus an riosca “díobhála” mar a shainmhínítear san Acht um Thús Áite do Leanaí 2015 agus ní riosca ginearálta sláinte agus sábháilteachta. Tá an sainmhíniú ar dhíobháil leagtha amach i gCaibidil 4 de na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d’Iar-Bhunscoileanna (athbhreithnithe 2023)*

Agus an measúnú riosca seo á dhéanamh aige, rinne an bord bainistíochta a dhícheall na rioscaí díobhála atá ábhartha don scoil seo a shainaithint agus a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta leordhóthanacha i bhfeidhm chun gach riosca a shainaithnítear a bhainistiú. Cé nach féidir gach riosca díobhála a thuar agus a bhaint, tá na nósanna imeachta atá liostaithe sa mheasúnú riosca seo i bhfeidhm ag an scoil chun riosca a bhainistiú agus a laghdú a mhéad is féidir.

Tá an measúnú riosca seo curtha i gcrích ag an mBord Bainistíochta ar an **26-09-23**. Déanfar é a athbhreithniú mar chuid d’athbhreithniú bliantúil na scoile ar a Ráiteas um Chumhdach Leanaí.

Síniú : Ciarán Ó Broín Dáta: 11-02-2025

An Cathaoirleach, An Bord Bainistíochta

Síniú : Marc Ó hÉireamháin Dáta: 11-02-2025

An Príomhoide /Rúnaí an Bhoird Bainistíochta

Samplaí de gníomhaíochtaí, rioscaí agus nósanna imeachta

Cuirtear na samplaí atá liostaithe sa doiciméad seo ar fáil chun cabhrú le scoileanna a measúnú riosca a dhéanamh faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015. Ba chóir do scoileanna a thabhairt faoi deara nach bhfuil sé i gceist go mbeadh an liosta samplaí seo uileghabhálach. Tá sé de fhreagracht ar gach scoil a chinntiú, a mhéad is féidir, go ndéantar aon rioscaí agus nósanna imeachta eile atá ábhartha dá cúinsí áirithe féin a shainaithint agus a shonrú sa mheasúnú riosca i scríbhinn agus go bhfuil nósanna imeachta leordhóthanacha i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar gach riosca a shainaithnítear.

Aithnítear go bhfuil réimse beartas, cleachtas agus nósanna imeachta i bhfeidhm cheana féin ag scoileanna chun an riosca díobhála do leanaí a mhaolú agus iad ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí na scoile agus go mbeidh rioscaí díobhála íseal nó íosta ag baint le roinnt gníomhaíochtaí scoile i gcomparáid le gníomhaíochtaí eile. I gcomhthéacs an mheasúnaithe riosca a chaithfidh scoileanna a dhéanamh, tagraítear san Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 do riosca mar “aon fhéidearthacht le haghaidh díobhála”. Dá bhrí sin, is tábhachtach, mar chuid dá próiseas measúnaithe riosca, go ndéanann gach scoil a gcuid gníomhaíochtaí éagsúla a liostú agus a athbhreithniú (lena n-áireofar iad siúd a bhféadfadh riosca íseal díobhála a bheith ag baint leo a shainaithint chomh maith leo siúd a bhfuil rioscaí díobhála níos airde ag baint leo). Tríd an méid sin a dhéanamh cabhrófar leis an scoil (1) aon rioscaí díobhála a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le gníomhaíochtaí na scoile a shainaithint, mar a cheanglaítear faoin Acht um Thús Áite do Leanaí, (2) leordhóthanacht na nósanna imeachta éagsúla atá ann cheana a shainaithint agus a mheas chun na rioscaí díobhála sin a bhainistiú agus (3) aon nósanna imeachta breise a shainaithint agus a chur i bhfeidhm a mheastar a bheith riachtanach chun aon riosca a shainaithnítear a bhainistiú.

Soiléirítear san Aguisín a ghabhann le Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta um Chosaint agus Leas Leanaí a foilsíodh i mí Eanáir 2019 gur cheart d’eagraíochtaí a sholáthraíonn seirbhísí ábhartha do leanaí smaoinemh ar shaincheist shonrach na sábháilteachta ar líne agus a measúnú riosca á dhéanamh acu agus a Ráiteas um Chumhdach Leanaí á ullmhú.

Sa Treoir maidir le Leanúnachas na Scolaíochta tugtar comhairle do bhunscoileanna agus d’iar-bhunscoileanna (Aibreán 2020) maidir leis an tábhacht a bhaineann le múinteoirí úsáid shábháilte agus eiticiúil as an idirlíon a choinneáil le linn na cianfhoghlama agus cabhrú le tuismitheoirí agus caomhnóirí a bheith feasach ar a ról freisin. Ba chóir do scoileanna a chinntiú go gcuireann a mBeartas um Úsáid Inghlactha (BUI) bonn eolais faoi ghníomhaíochtaí cianfhoghlama.

Nóta Tábhachtach: Ba cheart a thabhairt faoi deara gur ionann riosca i gcomhthéacs an mheasúnaithe riosca seo an riosca “díobhála” mar a shainmhínítear é san Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 agus ní mar riosca ginearálta sláinte agus sábháilteachta. Tá an sainmhíniú ar dhíobháil leagtha amach i gcaibidil 4 de na Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d’Iar-Bhunscoileanna (athbhreithnithe 2023).

Samplaí de Ghníomhaíochtaí Scoile

- Teacht isteach agus imeacht na ndaltaí go laethúil
- Sosanna áineasa do dhaltaí
- Teagasc sa seomra ranga
- Teagasc duine le duine
- Tacaíocht foghlama duine le duine
- Comhairleoireacht duine le duine
- Gníomhaíochtaí teagaisc lasmuigh
- Teagasc agus foghlaim ar líne ar bhonn cianda
- Gníomhaíochtaí Spóirt
- Turais scoile
- Turais scoile lena mbaineann fanacht thar oíche
- Turais scoile lena mbaineann taisteal eachtrach
- Úsáid limistéar na leithreas/na seomraí feistis/na gcithfholcadán i scoileanna
- Áiseanna cónaithe a sholáthar do chónaitheoirí
- Lá Spóirt Bliantúil
- Imeachtaí tiomsaithe airgid ina mbíonn daltaí páirteach
- Úsáid áiseanna lasmuigh den láthair le haghaidh gníomhaíochtaí scoile
- Socruithe iompair scoile lena n-áirítear coimhdeachtaí bus a úsáid
- Cúram leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu, lena n-áirítear dlúthchúram pearsanta nuair is gá,
- Cúram a thabhairt d’aon scoláire leochaileach, lena n-áirítear dlúthchúram pearsanta nuair is gá

- Iompar dúshlánach a bhainistiú i measc daltaí, lena n-áirítear srianadh a úsáid go cuí nuair is gá
- Bainistíocht ar sholáthar bia agus dí
- Riar Leigheas
- Riarachán ar Gharchabhair
- Soláthar curaclaim maidir le OSPS, OCG, Bheith Sábháilte
- Cosc ar an mbulaíocht agus déileáil léi i measc na ndaltaí
- Pearsanra scoile a oiliúint i gcúrsaí um chosaint leanaí
- Pearsanra seachtrach a úsáid chun cur leis an gcuraclam
- Pearsanra seachtrach a úsáid chun tacú le spóirt agus le gníomhaíochtaí seach-churaclaim eile
- Cúram do dhaltaí a bhfuil leochaileachtaí/riachtanais shonracha orthu amhail
 - Daltaí mionlaigh eitneacha/imircigh
 - Le haghaidh daoine den lucht taistil.
 - Leanaí leispiacha, aeracha, déghnéasacha nó trasinscneacha (LADT)
 - Daltaí a mheastar a bheith ina LADT
 - Daltaí de chreideamh reiligiúnach mionlaigh
 - Leanaí atá faoi chúram
 - Leanaí ar an gCóras Fógartha um Chosaint Leanaí
 - Leanaí a bhfuil riachtanais mhíochaine acu
- Pearsanra scoile a earcú lena n-áirítear -
 - Múinteoirí/CRSanna
 - Airíoch/Rúnaí/Glantóirí
 - Cóitseálaithe spóirt
 - Teagascóirí Seachtracha/Aoi-Chainteoirí
 - Oibríthe Deonacha/Tuismitheoirí i ngníomhaíochtaí scoile
 - Cuairteoirí/conraitheoirí ar scoil le linn uaireanta scoile
 - Cuairteoirí/conraitheoirí i láthair le linn gníomhaíochtaí tar éis scoile
- Rannpháirtíocht na ndaltaí i searmanais reiligiúnacha/teagasc reiligiúnach lasmuigh den scoil
- Úsáid Theicneolaíocht na Faisnéise agus Cumarsáide ag daltaí ar scoil, na meáin shóisialta san áireamh
- Smachtbhannaí a chur i bhfeidhm faoi Chód Iompair na scoile lena n-áirítear daltaí a choinneáil istigh, fóin a choigistiú etc.
- Scoláirí atá rannpháirteach in eispéireas oibre sa scoil
- Scoláirí ón scoil atá rannpháirteach in eispéireas oibre in áiteanna eile
- Múinteoirí faoi oiliúint atá ag tabhairt faoi shocrúchán oiliúna ar scoil
- Físeán/grianghrafadóireacht/meáin eile a úsáid chun imeachtaí scoile a thaifeadh
- Úsáid áitribh scoile ag eagraíochtaí eile
- Eagraíocht eile ag úsáid áitribh scoile i rith an lae scoile
- Club bricfeasta
- Club obair bhaile/staidéar tráthnóna

Samplaí de Rioscaí Díobhála

- Riosca díobhála nach n-aithníonn pearsanra na scoile
- Riosca gan díobháil a thuairisciú go cuí agus go pras ag pearsanra na scoile
- Riosca go ndéanfadh ball de phearsanra na scoile díobháil do leanbh sa scoil
- An baol go ndéanfadh leanbh eile díobháil do leanbh sa scoil
- An baol go ndéanfadh oibrí deonach nó cuairteoir sa scoil díobháil do leanbh sa scoil
- An baol go ndéanfadh ball de phearsanra na scoile, ball foirne eagraíochta eile nó duine eile díobháil do leanbh agus an leanbh ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí lasmuigh den scoil e.g. turas scoile, ceachtanna snámha
- Riosca díobhála mar gheall ar úsáid mhíchuí a bhaint as ardán cumarsáide cianda teagaisc agus foghlama ar líne mar dhuine gan chuireadh ag rochtain an naisc ceachta, daltaí á bhfágáil gan mhaoirsiú ar feadh tréimhsí fada ama i seomraí ar leithligh
- Riosca díobhála mar gheall ar bhulaíocht linbh
- Riosca díobhála mar gheall ar chiníochas
- Riosca díobhála mar gheall ar mhaoirseacht neamhleor ar leanaí ar scoil
- Riosca díobhála mar gheall ar mhaoirseacht neamhleor ar leanaí agus iad ag freastal ar ghníomhaíochtaí lasmuigh den scoil
- Riosca díobhála mar gheall ar chaidreamh/cumarsáid mhíchuí idir leanbh agus leanbh nó duine fásta eile
- Riosca díobhála mar gheall ar leanaí rochtain a fháil go míchuí ar ríomhairí, na meáin shóisialta, fóin agus gairis eile agus iad ar scoil
- Riosca díobhála do leanaí RSO a bhfuil leochaileachtaí ar leith orthu, lena n-áirítear leochaileachtaí míochaine
- Riosca díobhála do leanbh agus leanbh faoi chúram pearsanta
- Riosca díobhála mar gheall ar chód iompair neamhleor
- Riosca díobhála i gcás teagaisc, comhairleoireachta, cóitseála duine le duine
- Riosca díobhála mar gheall ar bhall de phearsanra scoile cumarsáid a dhéanamh le daltaí ar bhealach míchuí trí na meáin shóisialta, téacsáil, ar ghléas digiteach nó ar bhealach eile
- Riosca díobhála de dheasca ball pearsanra scoile rochtain/scaipeadh a dhéanamh ar ábhar míchuí trí na meáin shóisialta, téacsáil, ar ghléas digiteach nó ar bhealach eile.

Samplaí de Nósanna Imeachta chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí díobhála

- Cuirtear cóip de *Ráiteas um Chumhdach Leanaí* de chuid na scoile ar fáil do phearsanra uile na scoile
- Cuirtear na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna (athbhreithnithe 2023)* ar fáil do phearsanra uile na scoile
- Ceanglaítear ar Phearsanra na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna (athbhreithnithe 2023)* a

chomhlíonadh agus éilítear ar gach ball foirne cláraithe *an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015* agus an tAguisín a ghabhann leis (2019) a chomhlíonadh

- Cuireann an scoil an Clár maidir le Fanacht Sábháilte chun feidhme go hiomlán
- Cuireann an scoil curaclam OSPS chun feidhme go hiomlán
- Cuireann an scoil an Clár Folláine ag an tSraith Shóisearach chun feidhme go hiomlán
- Tá Beartas Frithbhulaíochta ag an scoil lena gcomhlíontar go hiomlán riachtanais Pholasaithe na Roinne maidir le *Nósanna Imeachta Frithbhulaíochta do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna*
- Tugann an scoil faoi thionscnaimh feasachta frithchiníochais
- Tá polasaí maoirseachta clóis/clós súgartha ag an scoil chun maoirseacht chúí ar leanaí a chinntiú le linn teacht le chéile, imeacht óna chéile agus le linn sosanna agus maidir le limistéir ar leith amhail leithris, seomraí feistis etc.
- Tá polasaí agus nósanna imeachta soiléire i bhfeidhm ag an scoil maidir le turais scoile
- Tá polasaí sláinte agus sábháilteacht ag an scoil
- Comhlíonann an scoil riachtanais na reachtaíochta maidir le grinnfhiosrúcháin Garda agus ciorcláin ábhartha RO i ndáil le hearcaíocht agus grinnfhiosrúchán Garda
- Tá cóid iompair ag an scoil do phearsanra scoile (foireann teagaisc agus neamhtheagaisc)
- Comhlíonann an scoil na nósanna imeachta araíonachta comhaontaithe don fhoireann teagaisc
- Tá polasaí um Riachtanas Oideachais Speisialta ag an scoil
- Tá beartas/plean maidir le dlúthchúram pearsanta ag an scoil maidir le daltaí a dteastaíonn cúram den sórt sin uathu
- Tá beartas agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun cógais a thabhairt do dhaltaí
- Maidir leis an scoil:
 - Chuir sí cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanaí na scoile ar fáil do gach ball d'fhoireann na scoile
 - Cinntíonn sí go gcuirtear cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanaí na scoile ar fáil do gach ball foirne nua
 - Spreagann sí baill foirne chun leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Spreagann sí baill an bhoird bainistíochta leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Coinníonn sí taifid ar gach oiliúint foirne agus ball boird
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun Garchabhair a riar
- Tá cóid iompair i bhfeidhm ag an scoil do dhaltaí
- Tá Polasaí Úsáide Inghlactha i bhfeidhm ag an scoil, lena n-áirítear soláthar teagaisc agus foghlama ar líne ar bhonn cianda, agus tá an beartas sin curtha in iúl do thuismitheoirí

- Tá beartas i bhfeidhm ag an scoil lena rialaítear úsáid fóin chliste agus gairis táibléad sa scoil ag daltaí de réir chiorclán 38/2018
- Tá Plean Bainistíochta um Theagmhais Chriticiúla i bhfeidhm ag an scoil
- Tá polasaí maidir le Teagmhálaí Baile agus Scoile agus nósanna imeachta gaolmhara i bhfeidhm ag an scoil
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun daoine seachtracha a úsáid chun seachadadh an churaclaim a fhorlíonadh
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun cóitseálaithe spóirt seachtracha a úsáid
- Tá polasaí agus nósanna imeachta soiléire i bhfeidhm ag an scoil le haghaidh gníomhaíochtaí teagaisc duine le duine
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil le haghaidh comhairleoireachta duine le duine
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil maidir le socrúcháin d'ábhair mhúinteoirí
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil maidir le mic léinn atá i mbun taithí oibre sa scoil
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil maidir le daltaí na scoile atá i mbun taithí oibre in eagraíochtaí seachtracha.